

RHYS BOWEN

VÕIDU-
AED

ROMAAN

Originaali tiitel:
Rhys Bowen
The Victory Garden
2019

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autoriõiguse valdaja kirjaliku loata.

See raamat on väljamõeldis. Kõik nimed, tegelaskujud, organisatsioonid, kohad, sündmused ja juhtumid on kas autori kujutlusvõime vili või on neid kasutatud väljamõeldud kontekstis.

Tõlkinud Sille Teiter
Toimetanud Reet Piik
Korrektuuri lugenud Inna Viires
Kaane kujundanud Shasty O'Leary Soudant

Text copyright © 2019 by Janet Quin-Harkin, writing as Rhys Bowen. All rights reserved.

This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with Synopsis Literary Agency.

© Tõlge eesti keelde ja eestikeelne väljaanne. Kirjastus ERSEN, 2021.

E05396121
ISBN 978-9949-82-763-3

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval
veebipoest www.ersen.ee

*See raamat on pühendatud Linda Myersile
meie 35-aastase sõpruse tähistamiseks.*

*Linda oli meie koori dirigent Püha Isabella kirikus
ja me jagasime temaga suurepäraseid muusikalisi hetki.*

*Linda on olnud ka üks mu raamatute suurimaid austajaid.
Nüüd aga kolib ta ära. Ma hakkan temast puudust tundma.
Eriline pühendus ka Susan Charltonile, kes laenab oma nime
ühele selle raamatu peategelastest. Ma pean rõhutama,
et Susan ei ole vana ega ka upsakas!*

Ta on suurepärane inimene ja teeb palju head.

*Ja nagu alati, suur tänu Danielle Marshallile ning kogu Lake
Unioni meeskonnale, kellega koos töötamine oli tõeline nauding.*

Esimene peatükk

*Larchesis Shiphay lähistel Torquays
Devoni krahvkonnas
14. mail 1918*

Preili Clarissa Hamiltonile, välihaigla nr 17,
Briti relvajõud Prantsusmaal

Minu kallis Clarissa!

Suur tänu pika kirja eest. Ma tunnen aukartust selle ees, kuidas Sa kõigist neist ohtudest ja hirmudest jutustad. Kes oleks arvanud, et Sina, kes pistis kisama hiire nägemise peale meie internaaditoas, oled osutunud nii kartmatuks?

Ja Sul on täielik õigus mind hurjutada. Ma tean, et lubasin Sulle regulaarselt kirjutada, aga olen selle ülesande täitmisel haledalt läbi kukkunud. Asi pole mitte selles, et ma laisk oleksin – samuti pole ma Sind unustanud, selles võid Sa kindel olla. Sa oled alati mu mõtetes ja palvetes. Asi on lihtsalt selles, et minu elu siin maakohas tundub olevat nii kurvalt tühi võrreldes kogu selle põnevuse ja ohuga, millega Sina iga päev silmitsi seisad. Kui aus olla, siis pole mul lihtsalt millestki kirjutada ja mul on häbi seda tunnistada. Sellal kui Sina Prantsusmaal kaevikutes oled ja vaenlasest ümbritsetuna

haavatute eest hoolitsed, olen mina siin, turvalises ja kindlas Inglise külas, ainsaks panuseks sõjategevusse ema küpsetatud skoonide ja kaerahelbeküpsiste viimine haavatud sõduritele sõjaväehaiglas ja enda veenmine asjaolus, et noore naise kohalolek rõõmustab neid.

Muruniiduki rütmiline klõksumine sundis Emily Bryce'i kirjutamist katkestama ja heitma pilgu aknast välja. Vana Josh lükkas niidukit üle muru, mis tundus juba niigi laitmatu olevat. Emily pilk liikus aia teise otsa rododendronitele ja asaleapõõsastele, mis olid praegu täies kevadises õieehtes, ümbritsedes muruplatsi säravroosade ja -oranžide õitega. Ka õunapuud olid õievahus. Emily vanemad tundusid pidavat enesestmõistetavaks seda, et nende valdused nägid välja täiuslikud, hindamata asjaolu, kui õnnelikud nad olid, et neil oli aednik, kes oli sõtta minekuks kaugelt liiga vana. Nende vaikne ja mõnus elu ei olnud karvavõrdki muutunud kui välja arvata... Emily ohkas ja pööras tähelepanu kirjale tagasi.

Oh, kuidas ma soovin, et saaksin koos Sinuga olla, hoolimata neist jubedatest oludest ja ohust, millest Sa kirjutad. Ma isegi arvan, et võiksin igapäevaelu üksluisusest pääsemiseks seista silmitsi mõne roti või normeeritud toiduportsudega. Vanemad hoiavad mind kõvasti ohjes ja hoolimata minu pidevatest palvetest, ei lase nad teha mul midagi muud kasulikku peale nende visiitide sõjaväehaiglasse (ema valvsa pilgu all!). Mäletad Sa seda laulu linnust kuldses puuris? See linn olen mina. Nagu Sa hästi mäletad, on mu ema ainuke elueesmärk, et ma teeksin hea partii (eelistatult aadlitiitliga!). Kui praegu seda hirmsat sõda ei peetaks, oleks ema ilmselt mäed paigast liigutanud selle nimel, et mind õukonnas esitletaks. Kuna nüüd ei ole ühtegi balli ega peeta ühtegi jahti – kui aus olla, pole enam kusagilt ühtegi kõlblikku noormeest võtta –, on ta muutunud kibestunuks ja saatusele alistunuks. Ta tahab, et ma talle silma alla ei satuks, aga ikkagi ei lase ta mul põgeneda.

Ma saan aru, et tema soov mind kaitsta on seotud Freddie surmaga. Nad elavad seda väga raskelt üle. Sa ju tead, et ta oli isa au

ja uhkus. Kõigepealt Oxford ja siis pidi temast saama advokaat ja seejärel kohtunik, täpselt nagu isa. Siiski pidas ta Ieperi rindel vastu vaid vähem kui nädala.

Emily peatus taas hetkeks, lastes pilgul üle aia käia, hingates sisse värskelt niidetud muru lõhna, mis oli segunenud suitsulõhnaga lõkkest, mille Josh oli lillhernepeenra taga süüdanud. Turvalised tuttavad lõhnad. Kodu lõhnad. *Kui tobe see on, et meid õpetatakse oma tundeid endale hoidma, mõtles ta. Kui naeruväärne see on, et ma ei tohi isegi oma parimale sõbrannale öelda tõde, et Freddie surm on meie perekonna purustanud.* Sõjaeelsest ajast mäletas ta isa üsna rõõmsameelsena ja ema, kuigi sündinud snob, oli aeg-ajalt ka oma pehmemat külge näidanud. Nüüd aga oleksid mõlemad end justkui lukku pannud, isa vaikne ja eemalolev, vihapuhangutele kalduv, ema kõigi asjade suhtes kriitiline. Vahel tundis Emily endal vanemate pilke ja oli kindel, et nood soovisid, et Freddie asemel oleks hoopis tema surma saanud. *Oh, Freddie, mõtles ta. Kuidas sai ta kirjutada, et ka tema oli seda rängalt üle elanud? Et kolm aastat pärast venna surma oli see haav ikka veel värsket? Freddie oli tema suur vend. Tema kaitsja. Ta mäletas seda nii hästi, nagu oleks see juhtunud eile: viimane kooliveerand, vahetult enne tennisevõistlusi. Ta oli kutsutud direktriksi kabinetti, seisis seal tenniseeselikus, pigistas käes reketit ja nuputas, mida ta küll valesti teinud oli. Enne halva uudise edastamist oli direktriiss tal käest kinni võtnud ja ta istuma juhatanud. See, et tavaliselt nii hirmutav direktriiss oli temaga lahke ja õrn, oli Emily jaoks liig. See oli ainus kord, kui ta oli endal nutta lubanud.*

Emily vaatas alla paberile. Sulepeast oli tilkunud piisake tinti ja ta kuivatas selle kiiresti kuivatuspaberiga, enne kui sule uuesti tindipotti pistis.

Seega saan ma aru, miks nad olid nii kindlalt vastu sellele, et liitaksin koos Sinuga vabatahtliku meditsiiniõdede brigaadiga, aga ma ei taipu, miks ei lase nad mul otsida mingit muud kasulikku tööd. Torquays vabatahtlike keskuses vanu riideid sorteerides või sidemeid rullides ei tohiks minuga ju midagi halba juhtuda, ega?

Mul poleks midagi ka sõjaväehaiglas vabatahtliku meditsiiniõena töötamise vastu. Vähemalt teeksin ma midagi kasulikku. Siin ma lihtsalt suren masendusse ja üksindusse, Clarissa. Ma tahan kasulik olla. Ma tahan anda oma panuse näitamaks, et Freddie ei surnud ilmaasjata. Ma tean, et ma ei tohiks liiga kerge elu üle kurta, aga

„Emily?“ hüüdis ema kriiskav hää allkorrusel. „Kus sa oled, laps? Ma ju ütlesin sulle, et me lahkume täpselt kell pool üksteist. Tule nüüd. Me ei saa noortel meestel oodata lasta. Võta oma jalad kõhu alt välja.“

Emily pani sullepea käest. Jubedust tekitav külaskäik sõjaväehaiglasse. Kiri pidi ootama. Mitte et talle ei oleks haavatud ohvitseride külastamine meeldinud. Tegelikult oleks ta seda isegi hoopis nautinud, kui oleks olnud üksinda. Emilyle tundus nii masendav, et ta pidi patsiente külastades järgnema emale, vaadates teda mängimas proua Heldust, ja see, et tal ei olnud lubatud noorte meestega ise suhelda. Ta seisis peegli ees, keeras oma tuhkpruunid juuksed kiirustades krunni, surus sellesse juuksenõelad lootes, et need juukseid kinni hoiavad, enne kui kõige peale sinise õlgkübara toppis. Teda jälgisid kriitilised hallid silmad. Liiga kõhn. Liiga pikk. Liiga kondine. Siis krimpsutas ta peegelpildi suunas nägu, haaras kindad ja kiirustas trepist alla. Ema seisis eesukse kõrval, nähes lavendlikarva siidkostüümis koos sellega kokkusobiva värvitud jaanalinnusulega kübaral suurepärase välja. *Palju rohkem sobilik aiapeoks kui külaskäiguks sõjaväehaiglasse*, mõtles Emily. Ema kõrval seisis teenijatüdruk Florrie, käed koogivormide all lookas.

„Kus sa olnud oled?“ nõudis proua Bryce. „Ma pole sind hommikusöögist saati näinud.“

„Ma kirjutasin Clarissale,“ vastas Emily. „Sain temalt hommikuse postiga kirja ja ta sõitles minuga selle pärast, et ma talle vastu ei kirjuta.“

„Kas ta on ikka veel Prantsusmaal?“

„Jah.“

„Kas ta töötab seal haiglas?“

„Mitte päriselt. Välihaiglas rindejoone lähedal. See kõlab päris jubedalt.“

Proua Bryce raputas pead. „Ma ei saa siiani aru, miks vanemad tal minna lubasid. Ta on ju nii heast perekonnast tüdruk. Mida nad mõtlesid, kui lubasid tal sellistesse tingimustesse jääda? On ime, et ta seal vastu peab.“

Emily heitis emale pilgu, hakkas midagi ütleva, aga mõtles siis asja paremini läbi. „Ta tahtis minna, ema,“ ütles ta selle asemel hoopis. „Ta otsustas minna. Sa ju tunnend Clarissat – talle meeldib ise oma tee valida ja ta võib olla üsna veenev, kui midagi otsustanud on.“

„Noh, sa pead õnne tänama, et meie olime mõistlikumad kui tema vanemad ja säästsime sind sellistest õudustest.“

Emily nägi, et ema silmitseb teda pealaest jalatallani. „Kas sa nende riietega kavatsedki tulla?“ küsis ta.

„Kas neil on siis midagi viga?“ nähvas Emily. „Need ei paljasta just eriti palju ihu, ega?“

„Vastupidi. Asi on selles, et need on liiga tagasihoidlikud. Me peame meeles pidama, et läheme sinna eesmärgiga neid noori mehi rõõmustada – tuletada neile meelde, et pärast sõda ootab neid parem maailm.“

„Kui nad pärast sõda üldse elus on,“ ütles Emily ja kahetses öeldut otsekohe.

Ema kortsutas kulmu. „Riiete vahetamiseks pole enam aega. Nii, võta laua pealt see taldrik ja siis peame minema hakkama. Ma ütlesin ülemõele, et oleme kell üksteist seal, ja sa tead, et ma olen sõnapidaja naine.“

Emily väljus ema kannul eesuksest. Nende väikese rongkäigu lõpus oli Florrie. Emily mõtles endamisi, et haavatud sõduritele kristallnõudelt ja hõbetange kasutades toitu serveerida oli pisut liiast, aga ema oli väitnud, et on teatud standardid, millest peab kinni pidama isegi sõja ajal. „Lõppude lõpuks on see siiski ohvitseride haigla,“ oli ta öelnud. „On hea neile meelde tuletada, et tsivilisatsiooni vanad standardid eksisteerivad ikka veel.“

Nad jalutasid mööda rehitsetud kruusast sissesõiduteed, peavärvast välja ja mööda sõiduteed kõrgete teepervede vahel, kus mõned hilised ebahüatsandid ikka veel õitsesid. Oli täiuslik kevadpäev. Nende kohal kõrguva tamme õõnsuses kudrutas turteltuvi ja kusagil metsas kukkus

valjult kägu. Naabruses asuv maavaldu oli kuulunud eakale kolonelile ja tema naisele. Nad olid kolinud Torquays asuvasse hotelli ja andnud maja üle valitsusele, et seda kasutataks haavatud ohvitseride haiglana.

See on tööpoolest kena koht, mõtles Emily. Ümbritsetud põldudest ja metsatukkadest, ülemistelt korrustelt võis heita pilgu kaugele merele – täpselt õige keskkond nii vaimu kui ka keha paranemiseks. Enamikul meestel, keda Emily siin näinud oli, olid füüsilised vigastused, mõned neist üsna jubedad – sinepigaasist pimedad ja põlenud, puudevate jäsemetega –, aga teistel oli sellest, mida nad olid näinud ja kogunud, murdunud vaim. Ta oli pealt kuulnud, kuidas üks õde oli kurtnud, kui lärmakas oli siin öösiti, kui nii paljud mehed karjusid õudusunenägude põhjustatud hirmust või tihkusid nagu beebid.

Toatüdruk avas eesukse ja nad lasti jahedasse marmorist vestibüüli.

„Ülemõde ootab teid, proua,“ ütles toatüdruk kniksu tehes. „Ta kutsub teid oma kabinetti tassikest kohvi jooma.“